

Nota van Antwoord

bij het Natura 2000-beheerplan Noordzeekustzone 2016-2022

Datum	juli 2016
Status	Definitief

Colofon

Uitgave	Ministerie van Infrastructuur en Milieu Rijkswaterstaat Zee en Delta
Projectleider	H. Lammers
Datum	juli 2016
Status	Definitief

Inhoud

Deel A - Inleiding—7

Deel B – Zienswijzen—10

1 Algemeen—11

- 1.1 Ambitie en reikwijdte—11
- 1.2 Doelbereik—12
- 1.3 Toetsing activiteiten—13
- 1.4 Sociaal-economische aspecten—16
- 1.5 Proces totstandkoming ontwerpbeheerplan—16
- 1.6 Beroepsgrond definitief beheerplan—17

2 Activiteiten (gebruik)—18

- 2.1 Visserij—18
- 2.2 Recreatie—20
- 2.3 Civiele werken en overige (economische) activiteiten—23

3 Uitvoering—28

- 3.1 Communicatie—28
- 3.2 Toezicht en handhaving—28
- 3.3 Monitoring en evaluatie—29

4 Zienswijzen andere beheerplannen waddengebied, (ook) van toepassing op Noordzeekustzone—31

Deel C – Ambtshalve wijzigingen—34

5 Overzicht ambtshalve tekstwijzigingen beheerplan—35

Deel A - Inleiding

In deze Nota van Antwoord beantwoorden de minister van Infrastructuur en Milieu, de minister van Defensie en de colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen, de bevoegde gezagen in de Noordzeekustzone op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet), in overeenstemming met de staatssecretaris van Economische Zaken, de zienswijzen op het Natura 2000-ontwerpbeheerplan Noordzeekustzone 2016-2022 en de daarbij behorende achtergronddocumenten.

Het (ontwerp)beheerplan stelt afspraken en maatregelen vast om de wettelijk verplichte natuurbescherming te combineren met menselijke activiteiten, zoals visserij, recreatie en civiele werken in de Noordzeekustzone. Het (ontwerp)beheerplan is opgesteld op basis van de instandhoudingsdoelstellingen, zoals benoemd in het aanwijzingsbesluit, en de achtergronddocumenten Doeluitwerking en de Nadere effectenanalyse (NEA) waarin de effecten van de verschillende activiteiten op deze instandhoudingsdoelstellingen getoetst zijn.

Proces

De zienswijzeprocedure is aangekondigd met een kennisgeving in de Staatscourant van 14 januari 2016. Van 14 januari tot 26 februari 2016 was het mogelijk om het ontwerpbeheerplan, evenals de onderliggende stukken, in te zien op het internet en bij de provinciehuizen in Leeuwarden, Groningen en Haarlem, in de gemeentehuizen op de vijf bewoonde Waddeneilanden en op het Ministerie van Economische Zaken in Den Haag.

Tijdens deze periode konden belanghebbenden die dat wilden schriftelijk of via internet reageren op de plannen, onderwerpen aan de orde stellen, oplossingen aandragen en reageren op eventuele onjuistheden. Ook waren er twee informatieavonden met een informatiemarkt en plenaire presentaties en beantwoording van vragen door de projectleiders.

Tegelijk met de zienswijzeprocedure voor het ontwerpbeheerplan Noordzeekustzone liepen de zienswijzeprocedures – aangekondigd in dezelfde kennisgeving in de Staatscourant – voor de zes andere ontwerpbeheerplannen in het waddengebied, te weten die van de Waddenzee en die van de Duinen van de vijf Waddeneilanden.

Zienswijzen

De hierboven genoemde bevoegde gezagen ontvingen op de ter inzage gelegde stukken in totaal acht zienswijzen over het ontwerpbeheerplan Noordzeekustzone. Deze gaan onder andere over de maatregelen in het gebied, beperkingen voor activiteiten of toekomstige ontwikkelingen en onjuistheden in het ontwerpbeheerplan. Ook reageren indieners op de procedure en beroepsmogelijkheid en de voorstellen voor handhaving en communicatie. Tevens zijn zeven zienswijzen behandeld die zijn ingediend op een ander ontwerpbeheerplan in het waddengebied, die (deels ook) van toepassing zijn op de Noordzeekustzone.

Leeswijzer

Voor het beantwoorden van de zienswijzen zijn in deze nota alle vragen, opmerkingen, suggesties, adviezen en aanbevelingen met betrekking tot het ontwerpbeheerplan Noordzeekustzone geordend naar thema's. Elk thema is vervolgens behandeld in een aparte paragraaf onder deel B van deze nota ('zienswijzen').

Per zienswijze (of per combinatie van zienswijzen met dezelfde strekking) zijn daar de betreffende zienswijzen samengevat in een omlijnd kader met een titel en met verwijzing naar de indieners, aangegeven door een nummering. Daaronder staat het antwoord van de bevoegde gezagen en, indien van toepassing, de aanpassing in het definitieve beheerplan (*cursief*).

Doordat in de Algemene wet bestuursrecht bij de paragraaf over de uniforme voorbereidingsprocedure (die wordt gevolgd bij de beheerplannen) in het kader van de ter inzage legging wordt verwezen naar de Wet openbaarheid van bestuur, dienen persoonsgegevens in principe te worden beschermd. Aangezien de Nota van Antwoord breed wordt verspreid en ook op internet wordt gepubliceerd, zijn in deze nota geen namen van indieners van zienswijzen genoemd, maar zijn de zienswijzen genummerd.

De indieners van de zienswijze zijn op de hoogte gesteld van hun zienswijzennummer. De volgorde van de nummering van de zienswijzen is globaal gelijk aan de volgorde van ontvangst van de zienswijzen. Veel zienswijzen zijn verdeeld in deelzienswijzen. Bijvoorbeeld: Z2-D7 betekent dat het gaat om zienswijzennummer 2 met deelzienswijzennummer 7.

In onderstaande tabel is aangegeven in welke (sub-)paragrafen de zienswijzen (deels) zijn beantwoord. Aandachtspunt: Z8 overlapt met Z1; Z8 is om die reden niet vermeld in deze Nota.

Paragraaf, Hoofdstuk	Nummers zienswijzen
1.1	Z1, Z2
1.2	Z2
1.3	Z1, Z2
1.4	Z1
1.5	Z1, Z2
1.6	Z1
2.1	Z2, Z4, Z5
2.2	Z2, Z3
2.3	Z2, Z6, Z7
3.1	Z1, Z2
3.2	Z2
3.3	Z1, Z2
4	Waddenzee Z2, Z18, Z24, Z36, Z42 Duinen van Ameland Z1, Z3

Zienswijzen ingediend op andere ontwerpbeheerplannen in het waddengebied, die (ook) van toepassing zijn op de Noordzeekustzone zijn behandeld in hoofdstuk 4 van deze nota.

In deel C (hoofdstuk 5) van deze nota staan de ambtshalve wijzigingen op het ontwerpbeheerplan, met name actualisaties.

Vervolgprocedure

Na verwerking van de resultaten van de zienswijzeprocedure, advies en bestuurlijk overleg hebben de minister van Infrastructuur en Milieu, de minister van Defensie en de colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen ingestemd met het beheerplan en het beheerplan vastgesteld voor dat

deel van de Noordzeekustzone waarvoor zij wettelijk bevoegd zijn. Dit gebeurde in overeenstemming met de staatssecretaris van Economische Zaken.

Beroep is mogelijk voor:

- de belanghebbenden die tijdig een zienswijze hebben ingediend tegen het ontwerpbeheerplan;
- belanghebbenden die eerder niet een zienswijze hebben ingediend, maar het niet eens zijn met een wijziging ten opzichte van het ontwerpbeheerplan.

Beroep staat volgens de Natuurbeschermingswet 1998 (art. 39) alleen open voor activiteiten die in het beheerplan zijn vrijgesteld van de vergunningplicht op grond van de Nb-wet. Deze activiteiten zijn behandeld in hoofdstuk 6, paragraaf 6.3 uit het beheerplan).

Het beheerplan is vastgesteld voor een periode van zes jaar. In die planperiode worden de ontwikkelingen in het gebied en het resultaat van de maatregelen gevolgd. Indien nodig kunnen maatregelen worden bijgesteld aan de hand van monitoringsresultaten. Aan het einde van de looptijd van het beheerplan volgt een integrale evaluatie die informatie moet geven voor het volgende beheerplan.

Deel B – Zienswijzen

1 Algemeen

1.1 Ambitie en reikwijdte

Z1-D6: Meenemen algemene doelen bij beoordeling projecten

Indiener is van mening dat bij de beoordeling van de aanvaardbaarheid van projecten of handelingen in Natura 2000-gebieden door de toetsers meer belang moet worden gehecht aan de in de aanwijzingsbesluiten opgenomen 'algemene instandhoudingsdoelstellingen' die een meer relativerende betekenis zouden moeten geven aan de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor soorten en afzonderlijke habitattypen. Binnen het kader van deze algemeen geldende instandhoudingsdoelstellingen zou volgens de indiener een zekere uitwisseling binnen de (in het aanwijzingsbesluit) benoemde specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen en soorten mogelijk moeten zijn. In dat geval zou uit de Passende Beoordeling van het te beoordelen project moeten blijken dat het toestaan van bovenbedoelde uitwisseling mede dankzij positieve beheermaatregelen de gunstige staat van instandhouding van betreffende habitats van soorten of soorten niet kan verslechteren of niet kan verhinderen dat deze in een goede staat van instandhouding worden gebracht, of hersteld. Indiener is van mening dat een project ook zou moeten worden toegestaan indien uit de Passende Beoordeling blijkt dat het toestaan van bovenbedoelde uitwisseling ten dienste staat van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

Op basis van het landelijk Natura 2000-doelendocument (juni, 2006) is een verdeling gemaakt over de gebieden van de op landelijk niveau afgesproken doelen. Daaruit zijn de specifieke instandhoudingsdoelstellingen per gebied bepaald. De algemene doelen gelden voor elk gebied en zijn niet inwisselbaar voor de specifieke instandhoudingsdoelstellingen. Het uitgangspunt is dat met de borging van de vele (gedetailleerde) instandhoudingsdoelen ook genoemde, meer abstracte, algemene doelen worden ingevuld. De interpretatie van de indiener dat "een project ook zou moeten kunnen worden toegestaan indien uit de Passende Beoordeling blijkt dat het toestaan van bovenbedoelde uitwisseling ten dienste staat van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd" dient dan dus te worden aangetoond in een Passende Beoordeling van betreffend project en behoort in het kader van vergunningverlening Nb-wet te worden getoetst en afgewogen. Het is aan het bevoegd gezag Nb-wet hoe en in welke mate in het kader van vergunningverlening (ook) rekening wordt gehouden met deze algemene doelen. Met het oog op de samenhang van de vele instandhoudingsdoelstellingen, in bredere context, zijn de algemene doelen uit het aanwijzingsbesluit Noordzeekustzone toegevoegd aan paragraaf 3.2 van het beheerplan.

Aanpassing definitieve beheerplan:

Toevoeging van de algemene doelen uit het aanwijzingsbesluit Noordzeekustzone in paragraaf 3.2 ('Instandhoudingsdoelstellingen') van het beheerplan.

Z1-D7: Betere afstemming vergunningverlening met beleid en beheer

Indiener stelt dat in een ideale situatie de aanwijzingsbesluiten, het beleid, de beheerplannen en de feitelijke vergunningverlening in lijn met elkaar zijn. Indiener is van mening dat indien de ecosysteembenadering al duidelijk geïncorporeerd zou zijn

in de aanwijzingsbesluiten en dit goed doorwerkt in de beheerplannen en de vergunningverlening, dit de motivering van de besluiten waarmee de vergunningen worden verleend eenvoudiger maakt. Indieners is van mening dat het beheerplan Noordzeekustzone deze rol niet vervult en geen nadere aanwijzing bevat hoe voor dit specifieke natuurgebied de afweging breder en evenwichtiger zou kunnen worden gemaakt.

Zie voorgaand antwoord op Z1-D6.

Z2-D3: Meer ambitie en daadkracht

Indieners stellen dat bij het herstel van de natuurwaarden van de betrokken Natura 2000-gebieden meer ambitie en daadkracht om tot herstel te komen moet worden getoond.

Dit zou op zijn minst moeten blijken uit het voornemen in de eerste beheerplanperiode alle instandhoudingsdoelstellingen te bereiken en niet uitsluitend de verslechtering een halt toe te roepen.

De Vogel- en Habitatrichtlijn leggen geen tijdstermijnen op aan de Lidstaten waarbinnen de door deze richtlijnen na te streven natuurdoelen dienen te zijn bereikt. Dit gegeven ligt aan de basis van de aanpak om zeker in de eerste beheerplanperiode verdere achteruitgang te doen stoppen.

Aanvullend op het in het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone (en Waddenzee) genomen uitgangspunt van het tegengaan van verslechtering van soorten en habitattypen, zijn in de (ontwerp)beheerplannen Noordzeekustzone en Waddenzee criteria gehanteerd (zie paragraaf 1.4) om te bepalen of er voor soorten of habitattypen al in de eerste planperiode maatregelen nodig zijn om verslechtering te voorkomen EN herstel (van de randvoorwaarden voor de betreffende soorten of habitattypen) in gang te zetten. Dit is uitdrukkelijk betrokken en gemotiveerd in de analyses in het beheerplan voor de doeluitwerking, de maatregelenpakketten en de te verwachten doelrealisatie (hoofdstukken 5, 6 en 7). Voorbeelden van habitattypen en –soorten in de Noordzeekustzone waarvoor herstelmaatregelen in gang worden gezet in de eerste beheerplanperiode zijn: de habitattypen 'permanent overstroomde zandbanken' en 'schorren en zilte graslanden', de habitatsoorten trekvissen, de (broed)vogels bontbekplevier en dwergstern en de zwarte zee-eend. Een en ander is helder in beeld gebracht voor alle habitattypen, habitatsoorten en vogels in de tabellen in paragraaf 7.4 tot en met 7.6 en in de synopsistabel B6.1 van het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone.

Ook dient het beheerplan nadrukkelijk rekening te houden met andere, niet altijd aan natuurbelangen parallel lopende sociaal-economische belangen. Tenslotte is lang niet in alle gevallen waarin het met een natuurdoel niet goed gaat, in voldoende mate bekend waar het nu precies aan schort, zodat ook niet duidelijk is aan te geven wat er qua maatregelen effectief aan gedaan kan worden (denk bijvoorbeeld aan het door indieners gegeven voorbeeld van het niet op orde zijn van het voedselweb).

1.2

Doelbereik

Z2-D0: Grotere inspanning nodig

Indieners blijven zich zorgen maken over de staat van de natuur in het waddengebied en zijn het niet eens met de indruk die gewekt wordt dat de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen gehaald zullen worden. De indieners zijn van mening, dat voor herstel van de natuur in het waddengebied veel grotere inspanningen nodig zijn dan nu in de beheerplannen worden voorgesteld.

De bevoegde gezag partijen onderschrijven dat er, om alle instandhoudingsdoelstellingen op lange termijn duurzaam te behalen, meer maatregelen nodig zijn dan wat er nu voor de eerste beheerplanperiode op de rol staat in alle plannen. Dit heeft voornamelijk te maken met het gegeven dat verduurzamingsmaatregelen stapsgewijs worden ingevoerd en dat er rekening moet worden gehouden met lange hersteltijden van het ecologische systeem. Voor de Noordzeekustzone is dit toegelicht in hoofdstuk 7 van het (ontwerp)beheerplan.

In de eerste beheerplanperiode is er voor gekozen om vooral in te zetten op het tegengaan van (verdere) verslechtering van de instandhoudingsdoelstellingen conform de prioritering uit paragraaf 1.4 van het (ontwerp)beheerplan. Na evaluatie volgen waarschijnlijk meer maatregelen in de tweede planperiode, waarbij dan ook (meer) duidelijkheid is over het resultaat van de behaalde maatregelen en welke vervolgmaatregelen nodig zijn.

Zie ook het voorgaande antwoord op Z2-D3.

Z2-D4: Herstel dynamische systemen

Indieners betwijfelen of de maatregelen die in de ontwerpbeheerplannen voor het waddengebied zijn voorgesteld afdoende zijn om tot voldoende herstel van de dynamische systemen te komen.

Zie voorgaande antwoorden op Z2-D0 en Z2-D3. Na de eerste planperiode is verder herstel mogelijk.

Z2-D42: Broedvogel strandplevier

De oorzaak van de teruggang van de strandplevier, waarvan de staat van instandhouding volgens indieners desastreus is, wordt naar de mening van indieners zonder nadere toelichting in het beheerplan elders gelegd.

In paragraaf 5.4 van het (ontwerp)beheerplan is beschreven dat verstoring van de ontwikkeling van het voortplantingshabitat en verstoring in de buurt van de broedlocaties alsmede het foerageren in de Noordzeekustzone (dan wel waddengebied) belangrijke oorzaken zijn van de teruggang. In het (ontwerp)beheerplan zijn maatregelen opgenomen om de knelpunten aan te pakken.

1.3

Toetsing activiteiten

Z1-D1: Opdeling en toetsing activiteiten in verschillende beheerplannen

Indiener verzoekt om een aanscherping van de formulering in het tekstkader van paragraaf 1.5.2, over de omschrijving in het beheerplan Noordzeekustzone van de uitkomsten van de toetsingen en beoordelingen voor strandactiviteiten en de verwijzing over deze zaken naar de eilandplannen. De belangrijkste vragen en opmerkingen van de indiener bij dit tekstkader zijn:

1. Indiener verzoekt om een nauwkeuriger omschrijving van de definitie (grens) van 'droge eilandranden'. Indiener is van mening dat dit in elk geval (en in sommige gevallen nog verder zeewaarts geschoven) de laagwaterlijn betreft;
2. Indiener verzoekt om een toevoeging in dit tekstkader met betrekking tot mogelijk verschillende interpretaties van de toetsingen van de huidige activiteiten tussen de afzonderlijke beheerplannen per eiland en het beheerplan Noordzeekustzone.

Door de indiener wordt hiervoor een tekstvoorstel gedaan.

Met betrekking tot punt 1:

Met 'droge eilandranden' in het tekstkader van paragraaf 1.5.2 wordt bedoeld: de stranden op de Waddeneilanden tot aan de duinvoet (gezien vanuit de zee). Dit is nader toegelicht in paragraaf 1.2 van het (ontwerp)beheerplan, alwaar ook de begrenzing conform het aanwijzingsbesluit Noordzeekustzone is omschreven. In het definitieve beheerplan is de beschrijving van 'droge eilandrand' in het tekstkader verduidelijkt.

Met betrekking tot punt 2:

In het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone wordt de methodiek van de toetsing in de NEA beschreven in paragraaf 6.1. In paragraaf 6.1 worden ook alle deelrapporten van de NEA vermeld inclusief de toetsingen die hebben plaatsgevonden voor de Natura 2000-beheerplannen van de Waddeneilanden. Op de Waddeneilanden zijn drie Natura 2000-gebieden gelegen, te weten de Duinen van het betreffende eiland, de Noordzeekustzone en de Waddenzee. In de eilandplannen is per Natura 2000-gebied aangegeven welke activiteiten zijn getoetst en welke eventuele maatregelen per gebied worden genomen. Met deze systematiek is een inzichtelijk overzicht verkregen van de toetsingen en maatregelen van de drie Natura 2000-gebieden die op een eiland liggen.

Strandactiviteiten in de Noordzeekustzone vinden logischerwijs plaats op een eiland; resultaten van toetsingen en eventuele maatregelen zijn dus ook beschreven in de eilandplannen. In het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone worden deze ook beschreven, echter op een wat hoger abstractieniveau dan in het eilandplan en steeds onder verwijzing naar de meer gedetailleerde beschrijving ervan in het desbetreffende eilandplan (zie bijvoorbeeld de verwijzing onder het kopje 'Recreatie' in paragraaf 6.3.2). Uitzonderingen hierop zijn de (beschrijving van) toetsingen in het kader van het beheerplan Noordzeekustzone en beschrijving van maatregelen in dit (ontwerp)beheerplan zelf, te weten voor: kustsuppleties, onderhoud oeverconstructies, monitoring- en onderzoeksactiviteiten en recreatieve staandwantvisserij; hier toe wordt in de desbetreffende eilandplannen verwezen naar het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone.

Door de huidige wijze van de beschrijving van toetsing en maatregelen in het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone en systematische verwijzing naar de overeenkomstige, maar gedetailleerdere omschrijvingen in eilandplannen, is het niet nodig nader aan te geven welke toetsingen en eventuele voorwaarden en maatregelen leidend zijn. Het tekstkader in paragraaf 1.5.2 en de andere hierop betrekking hebbende teksten in het (ontwerp)beheerplan zijn op dit punt niet aangepast.

Aanpassing definitieve beheerplan:

Verduidelijking van de omschrijving van 'droge eilandrand' in het tekstkader van paragraaf 1.5.2.

Z1-D4: Evenwichtigere afweging belangen van natuur en mens

Indiener is van mening dat binnen de kaders van Natura 2000 meer ruimte zou moeten worden gecreëerd om tot een evenwichtigere afweging van de belangen van natuur en de mens te komen. Indiener stelt dat natuur moet prevaleren, maar dat de mens niet hoeft te worden geweerd, of weggehouden. Indiener stelt dat zo min mogelijk moet worden besloten tot het buitensluiten van de mens door het opleggen van beperkingen of het afsluiten van gebieden. Indiener heeft in het licht daarvan dan ook grote vraagtekens bij de noodzaak van het afsluiten van gebieden in het kader van artikel 20, zoals het Toegangbeperkend Besluit Noordzeekustzone (hierna TBB). In deze met name ter bescherming van zee-eenden af te sluiten gebieden worden beperkingen opgelegd aan zee-hengelen en de recreatievaart, welke volgens indiener erg ver gaan.

Het uitgangspunt bij dit beheerplan is het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met de maatschappelijke omgeving (paragraaf 1.1). Verreweg de meeste activiteiten in het gebied worden gecontinueerd, al of niet onder aanvullende voorwaarden of beperkingen of onder vergunningvoorschriften op grond van de Nb-wet. Er is terughoudend omgegaan met nieuwe gebiedssluitingen. Deze worden alleen toegepast voor zover dit noodzakelijk is voor de bescherming van natuurwaarden.

De afweging voor het instellen van het TBB op grond van artikel 20 van de Nb-wet is reeds gemaakt door het ministerie van EZ, buiten het kader van de besluitvorming van het beheerplan Noordzeekustzone. Voor zover van toepassing is het TBB vermeld in het (ontwerp)beheerplan.

In paragraaf 6.1 en bijlage 2.2 van het ontwerp beheerplan wordt verwezen naar het TBB met de vermelding dat er een nieuw, aangepast TBB komt. In dit nieuwe TBB (in werking per januari 2016) zijn de beperkingen aan bepaalde activiteiten, waaronder zeehengelen en recreatievaart, deels aangepast. Zeehengelen (handlijnvisserij) blijft verboden in de gesloten gebieden (zones 1). De restricties voor doorvaart in algemene zin (inclusief recreatievaart) zijn gewijzigd. In plaats van gebiedssluitingen voor deze activiteiten moet er in de winter een afstandsnormering (verstoringafstand) in acht worden genomen. In het definitieve beheerplan is dit overeenkomstig verwerkt.

Aanpassing definitieve beheerplan:

In het beheerplan Noordzeekustzone zijn de teksten met betrekking tot het nieuwe TBB overeenkomstig opgesteld en waar relevant geactualiseerd (hoofdstuk 6, subparagrafen 6.3.3, 6.4.1, 6.5.1, 6.5.2 en bijlagen B2, B3 en B4).

Z2-D2: Onderzoeken huidige activiteiten verouderd

Indieners stellen dat de onderzoeken van de huidige activiteiten, die ten grondslag liggen aan de beoordeling van de effecten, als gevolg van de lange procedure inmiddels zijn verouderd en geactualiseerd hadden moeten worden, teneinde een voldoende betrouwbaar beheerplan te kunnen vaststellen.

In het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone is uitgegaan van recente informatie met betrekking tot de staat van instandhouding van de natuurwaarden, met name vogelsoorten, waarvoor de Noordzeekustzone is aangewezen (zie ook geactualiseerde Doeluitwerking). Inmiddels zijn de vogelaantallen tot en met 2014 bekend (SOVON). In het definitieve beheerplan hebben deze gegevens na controle niet geleid tot een actualisatie.

Er zijn geen aanwijzingen bekend dat huidige activiteiten die zijn opgenomen in het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone wezenlijk zijn gewijzigd in aard en/of omvang en dat het beheerplan hiervoor aangepast dient te worden. Zie ook het antwoord op Z2-D1 in paragraaf 1.5.

Z2-D8: Beschrijving doelrealisaties

Indieners stellen dat in de ontwerpen voor de Waddeneilanden een vermenging heeft plaatsgevonden van de doelstellingen voor de Natura 2000-gebieden op die eilanden zelf en de doelstellingen voor de Waddenzee en de Noordzeekustzone. Deze mengeling is volgens de indieners niet alleen zeer verwarrend (en juridisch onjuist) maar ontleemt ook het zicht op het al dan niet realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende Natura 2000-gebieden op de eilanden zelf. De indieners verzoeken dan ook om in de definitieve beheerplannen de doelrealisatie te beschrijven in dat beheerplan waar het juridisch thuis hoort.

De doelrealisatie is beschreven in het (ontwerp)beheerplan waar dat doel thuishoort conform het aanwijzingsbesluit voor het desbetreffende gebied. Zie hoofdstuk 7 van het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone.

Het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone grenst op het eiland aan het Natura 2000-gebied Duinen van het betreffende eiland. Omwille van de compleetheid en leesbaarheid van een eilandplan is er daarom voor gekozen om alles wat er speelt tussen de duinen en de laagwaterlijn (voor wat betreft de Noordzeekustzone) mee te nemen en te beschrijven in een eilandplan. Dit is ongeacht of het formeel wel of niet tot de betreffende aanwijzing van een Natura 2000-Duingebied behoort.

1.4 Sociaal-economische aspecten

Z1-D10: Onvoldoende inschatting gevolgen

Indiener stelt dat in de sociaal-economische paragraaf van het beheerplan wordt ontkend dat het treffen van natuurmaatregelen sociaal-economische gevolgen kan hebben en geeft aan dat de paragraaf hoogstens een inschatting van de opstellers van het rapport bevat (zo is er geen onafhankelijke maatschappelijke kosten-batenanalyse gedaan). Volgens de indiener is het beheerplan daardoor onevenwichtig en houdt het onvoldoende rekening met 'vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede met regionale en lokale bijzonderheden' (artikel 19b, lid 4 jo., artikel 19a, lid 4 Nb-wet 1998).

Bij de noodzakelijk te treffen beheermaatregelen is rekening gehouden met vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede met regionale en lokale bijzonderheden. Dit is gedaan door in het doorlopen gebiedsproces de bouwstenen en teksten van dit beheerplan met de maatschappelijke partijen en overheden te bespreken en af te stemmen. Zodoende is er gebouwd aan draagvlak voor dit beheerplan. Voor veel maatregelen is een grote mate van consensus bereikt. Om die reden, én om doelmatigheidsredenen, hebben de bevoegde gezag partijen van de Natura 2000-beheerplannen in het waddegebied afgesproken om voor de sociaal-economische paragrafen van de beheerplannen alleen kwalitatieve analyses te maken van de eventuele impact van te nemen maatregelen per beheerplan. Het uitvoeren van een maatschappelijke kosten-baten-analyse voor een Natura 2000-beheerplan wordt niet nodig geacht en is overigens ook geen (wettelijke) verplichting.

In het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone is uitgebreid beschreven waaraan de maatregelen moeten voldoen, zodat betrokkenen weten waar zij aan toe zijn en wat het beheerplan voor hen betekent.

1.5 Proces totstandkoming ontwerpbeheerplan

Z1-D0: Opmerkingen onvoldoende overgenomen

Indiener vindt dat zijn gemaakte opmerkingen op het beheerplan (concepten) gedurende het proces van opstellen ervan niet alle eenduidig en voldoende navolgbaar zijn overgenomen in het ontwerp-beheerplan.

Tijdens het traject van totstandkoming van het (ontwerp)beheerplan zijn alle relevante partijen, inclusief de eilandgemeenten, intensief betrokken geweest en als zodanig op de hoogte van alle opmerkingen en al of niet doorgevoerde wijzigingen.

Z2-D1: Te lange duur beheerplanproces

Indieners stellen dat de beheerplannen meer dan vier jaar te laat zijn vastgesteld. De aanwijzingsbesluiten voor deze gebieden zijn al in februari 2009 vastgesteld, volgens de Nb-wet hadden de beheerplannen dus al in februari 2012 moeten zijn vastgesteld. Indieners zijn van mening dat hierdoor vier belangrijke jaren verloren zijn gegaan waarin de noodzakelijke maatregelen ter verbetering van de natuur en ter bereiking van de instandhoudingsdoelen achterwege zijn gebleven.

Door verschillende oorzaken (substantiële wijzigingsbesluiten in 2010 en in 2012) en met name het proces rond het Programma Aanpak Stikstof (PAS) zijn de beheerplannen later gereed gekomen dan de in de zienswijze genoemde termijn. Er is in de afgelopen periode hard gewerkt aan het opstellen van de PAS-gebiedsanalyses voor de Waddenzee en Waddeneilanden. Uit de gebiedsanalyses zijn extra natuurherstelmaatregelen op de Waddeneilanden naar voren gekomen. De vertraging heeft dus wel geleid tot een breder pakket aan maatregelen op de Waddeneilanden die in de eerste beheerplanperiode uitgevoerd gaan worden. In de tussentijd is niet gewacht met het starten van maatregelen. Een aantal maatregelen met belang voor het gehele waddengebied is al in gang gezet, zoals de pilot registratie vaste vistuigen en het herstel van het vogeleiland Griend.

1.6 Beroepsgrond definitief beheerplan

Z1-D2: Beperkt vatbaar voor beroep

Indiener constateert dat het beheerplan maar beperkt vatbaar is voor beroep bij de rechter. De wettelijke beperking op grond van artikel 39 Nb-wet (te weten dat beroep uitsluitend betrekking kan hebben op de beschrijvingen in het beheerplan van handelingen die het bereiken van instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen en de daarbij aangegeven voorwaarden en beperkingen), wordt weliswaar erkend door indiener, maar deze is van mening dat bij de in het beheerplan omschreven inperking (te weten dat alleen activiteiten die vrijgesteld worden van vergunningplicht Nb-wet open staan voor beroep, *in casu*. 'categorie 2' activiteiten) artikel 39 Nb-wet te beperkt is toegepast, zonder dat de wettekst daarvoor een grondslag biedt. Indiener vindt dat beroep ook betrekking zou moeten kunnen hebben op de onder categorie 4 (niet-vergunningplichtige activiteiten, wel mitigatie vereist) in het beheerplan vermelde activiteiten met de daarbij horende voorwaarden en beperkingen. Indiener is bovendien van mening dat daarmee belanghebbenden het recht wordt ontnomen om bij de rechter te laten toetsen of de aanvullende mitigerende maatregelen al dan niet terecht worden opgelegd.

Beroep staat volgens artikel 39 Nb-wet alleen open tegen activiteiten die in het beheerplan zijn vrijgesteld van de Nb-wetvergunningplicht. Artikel 39 Nb-wet is namelijk een verbijzondering van artikel 8:1 Algemene wet bestuursrecht, waaruit volgt dat beroep alleen openstaat tegen publiekrechtelijke besluiten. Over de activiteiten die in categorie 4 zijn opgenomen, is geen publiekrechtelijk besluit genomen. Deze activiteiten zijn immers niet Nb-wetvergunningplichtig. Hier kan dan ook geen beroep tegen openstaan.

2 Activiteiten (gebruik)

2.1 Visserij

Z2-D12: Beperking visserijdruk

Indieners stellen dat door de intensieve visserij de opbouw van de visstand onnatuurlijk is: kleinere aantallen en kleinere vissen van alle soorten overheersen. Volgens de indiener is herstel van een natuurlijk voedselweb onder water alleen mogelijk door een verdere beperking van de visserijdruk.

Verduurzaming van de visserij is in uitvoering dan wel in gang gezet. Deze transitie moet leiden tot minder effecten door een verdere afname van bijvangsten aan (jonge) vis. Daarnaast bestaan er aanwijzingen dat de sterk verminderde kraamkamerfunctie van de laatste jaren niet alleen is toe te schrijven aan visserijdruk, maar dat ook factoren als klimaatontwikkeling en een sterke reductie van de nutriëntenbelasting hier een bijdrage aan kunnen hebben geleverd. Dit laat onverlet dat de bijdrage van de visserijdruk aan het bereiken van natuurdoelen blijvend de aandacht verdient en dat mogelijke effecten zoveel mogelijk worden beperkt door vergunningsvoorschriften in het kader van de Nb-wet.

Z2-D13: Processen Vibeg, VisWad en Mosselconvenant

Indieners stellen dat in zowel het beheerplan Waddenzee als Noordzeekustzone onterecht ervan wordt uitgegaan dat (nog lopende) processen zoals voor Vibeg, VisWad en het Mosselconvenant tot optimale resultaten leiden voor de natuur met betrekking tot herstel van de habitattypen 'permanent overstroomde zandbanken' H1110B in de Noordzeekustzone en H1110A in de Waddenzee, als gevolg van bodemberoering. Dergelijke processen staan nog onder druk of onderhandelingen lopen nog. Indieners stellen dat de voorwaarden en doelstellingen van dergelijke processen niet onvoorwaardelijk in de beheerplannen zijn vastgesteld, waarmee het eindresultaat niet verzekerd is. Indieners adviseren om dit alsnog te doen, teneinde de zekerheid te bieden dat de instandhoudingsdoelstellingen voor deze habitattypen bereikt zullen worden.

In beide (ontwerp)beheerplannen zijn de lopende processen voor Vibeg en VisWad beschreven. Ze staan aan de basis voor concrete afspraken voor het uitwerken van verduurzaming van visserij, die moet leiden tot onder meer aanvullende bescherming van specifieke bodemgemeenschappen (zoals schelpdierbanken) en verdere reductie van bijvangst. Het is een bewuste keuze om genoemde processen niet nader te specificeren in de (ontwerp)beheerplannen. De weg tot verduurzaming loopt via stapsgewijze onderhandelingen tussen partijen. Nieuwe kennis en inzichten, opgedaan met ervaringen in het transitieproces en op grond van monitoringsresultaten van het ecosysteem, zijn hierbij een belangrijke factor. De verwachtingen over het doelbereik zoals omschreven in het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone van het bodemhabitattype H1110B ligt in de loop van de tweede of derde beheerplanperiode (zie tabel 7.2 van paragraaf 7.3).

Z2-D14: Tijdstip inwerking treden registratiesysteem vaste vistuigen

Indieners stellen dat er te weinig zicht is op de effecten van de overige vormen van (niet-bodemberoerende) visserij, zoals de staandwantvisserij. Dit wordt door de indieners onderbouwd met de stelling dat de mate waarin de visserij (nog) wordt uitgeoefend onbekend is en dat ook niet duidelijk is welke vissers nog gebruik ma-

ken van de (oude) vergunningen. Door de indieners wordt dan ook voorgesteld om in het beheerplan een pilot te beginnen met een registratiesysteem. Daarbij zullen de voorwaarden in de beheerplannen op een aantal punten moeten worden aangevuld. Door de indieners worden de volgende aanvullingen voorgesteld:

1. Als het registratiesysteem binnen drie jaren niet naar behoren functioneert, zal de vergunningplicht herleven. De verzamelde gegevens moeten de basis vormen voor de mate waarin deze passieve vistuigen in het volgende beheerplan worden meegenomen;
2. Vissers die gedurende drie jaren na vaststelling van het beheerplan geen gebruik of vangsten registreren raken hun rechten kwijt.

In het (ontwerp)beheerplan is reeds een pilot voor inwinning en registratie van gegevens voor de visserij met vaste vistuigen opgenomen: zie de voorwaarde nummer 7 in bijlage B3.1.1. De genoemde pilot met registratiesysteem is gestart in maart 2016. Het is naar verwachting mogelijk om het registratiesysteem binnen drie jaren goed getest en op orde te hebben. Mochten er zich onverhoopt problemen voordoen, dan zal niet bij voorbaat al worden gestopt met de pilot en is het niet uitgesloten dat het nodig is de pilot enige tijd voort te zetten, mede met het oog op natuurbelangen en belangen van de vissers. Het is namelijk van belang voldoende gegevens te verzamelen over de visvangst, gebruikt vistuig, locatie en bijvangsten. Naast het bevoegd gezag en visserijorganisaties zijn ook natuurorganisaties nauw betrokken bij de monitoring en evaluatie. Mocht na vier jaren van inwerking treden van het definitieve beheerplan nog geen goed registratiesysteem in werking zijn, dan herleeft de vergunningplicht Nb-wet voor deze visserijvorm vóór de tweede beheerplanperiode. Overigens worden de visrechten in de Visserijwet geregeld (valt buiten het kader van Natura 2000).

Z4: Koppeling beheerplannen met overlegplatforms

Indiener bepleit dat het concretiseren van afspraken en het uitwerken van verdere maatregelen die in de beheerplannen Noordzeekustzone (en Waddenzee) worden opgenomen, uitsluitend in Vibeg-verband (voor de Waddenzee: VisWad) wordt geaandeerd en besproken. Indiener wil daarmee het belang onderstrepen van de directe koppeling van de (ontwerp)beheerplannen met vermelde platforms.

De ministeries van EZ en IenM onderschrijven het belang van een koppeling tussen de Natura 2000-beheerplannen Noordzeekustzone en Waddenzee en de processen voor de ontwikkeling van verduurzamingsmaatregelen voor de visserij en zoneringen in Vibeg-, respectievelijk VisWad-verband. De insteek is om deze koppeling ook in de uitvoeringsfasen van beide beheerplannen voort te zetten. Daarnaast vereist de specifieke uitwerking van maatregelen afstemming met andere gebruikersbelangen. Vibeg en VisWad zijn dus niet de exclusieve overleg- en besluitvormingsgremia waarin dergelijke maatregelen tot stand komen. De visserijen die – in het geval voor de Noordzeekustzone – in Vibeg-verband zijn/worden uitgewerkt zijn Nb-wetvergunningplichtig en worden gereguleerd via een Nb-wetvergunning. Ook zijn enkele afspraken uit het Vibeg-akkoord geïmplementeerd in een Toegangbeperkend Besluit (TBB).

Voor zowel de voorgenoemde vergunningverlening als een TBB is het ministerie van EZ het bevoegde gezag. In relatie tot beide besluiten gelden specifieke besluitvormingsprocedures waarin de kring van relevante belanghebbende partijen wordt geconsulteerd.

Z5: Schade voor garnalenvissers

Naar aanleiding van een passage in de sociaal-economische paragraaf wijst indiener erop, dat de schade voor de garnalenvissers in Noord-Nederland door het sluiten van gebieden in de Noordzeekustzone wordt veroorzaakt door aanzienlijk lagere opbrengsten en niet door meerkosten door verder te moeten varen naar visgebieden.

In het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone is in de sociaal-economische paragraaf (9.2) omschreven dat verschillende factoren een rol kunnen spelen bij de sociaal-economische positie van vissers. De tekst in het definitieve beheerplan is redactioneel iets aangepast.

Aanpassing definitieve beheerplan:

Redactioneel paragraaf 9.2, betreffende eventuele lokale gevolgen van visserijmaatregelen.

2.2

Recreatie

Z2-D15: Recreatieve standwantvisserij en effecten

Indieners stellen dat er geen zicht is op de mate waarin recreatieve standwantvisserij voorkomt en de effecten daarvan. De registratie en handhaving worden aan de gemeenten overgelaten. Daarbij is niet voorgesteld om de vangsthoeveelheid en -plaats te registreren wat door de indieners wel als wenselijk wordt geacht.

De mitigerende maatregelen van de recreatieve standwantvisserij in het (ontwerp)beheerplan zijn ontleend aan en in lijn met de 'Uitvoeringsregeling voor de recreatieve stand wantvisserij' van het ministerie van EZ en het EZ-beleid conform de Tweede kamerbrief (betreffende evaluatie recreatief standwantvisserij) van 22 april 2014. Het is – mede uit oogpunt van het beheersen van mogelijke effecten – van belang om de omvang van het recreatief standwantvissen op de eilanden op een kleinschalig niveau te houden. Daartoe vindt registratie, monitoring en inspectie plaats, uit te voeren door de eilandgemeenten. Deze rapporteren hierover periodiek aan het ministerie van EZ. Halverwege de planperiode van het beheerplan Noordzeekustzone worden de voorwaarden uit het beheerplan geëvalueerd.

De registratie van (bij)vangsten en dergelijke kan vooralsnog worden toegespitst op die van de beroepsmatige visserij met vaste vistuigen (zie antwoord op Z2-D14 in paragraaf 2.1).

Z2-D16 en Z2-D17: Verdere beperking rijden op strand en andere activiteiten

Indieners stellen dat op het strand rijden met motorvoertuigen verder ingeperkt moet worden als mitigerende maatregel en tijdens de broedperiode van de strandbroeders geheel moet worden beëindigd. Indiener stelt tevens dat het strandgebruik met een grote impact op de natuur, zoals vliegeren en strandzeilen, moet worden beperkt tot de minst kwetsbare gebieden en in bepaalde periodes (bijvoorbeeld de broedperiode) wordt uitgesloten.

De maatregelen in de verschillende beheerplannen van het waddengebied ten behoeve van strandbroeders bestaan uit het (preventief) afsluiten van (potentiële) broedgebieden van strandbroedvogels op delen van de stranden en strandvlaktes van de Waddeneilanden. Binnen deze gesloten gebieden is strandrijden niet toegestaan. Dit geldt ook voor andere vormen van strandgebruik met invloed op de na-

tuurwaarden, zoals vliegeren en strandzeilen. Daarnaast zal monitoring van strandrijden plaatsvinden op delen van de stranden van de eilanden, als middel om vinger aan de pols te houden voor het strandrijden. Dit geldt met name voor de eilanden Terschelling en Ameland. Indien er effecten zijn, wordt een nadere zoning voor het strandrijden (al dan niet met behulp van een routing) ingesteld, teneinde verstoring te voorkomen (zie ook subparagraaf 6.5.1 van het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone). Voor een deel zijn dit nieuwe (aanvullende) beheermaatregelen.

Met het (preventief) afsluiten van (potentiële) broedgebieden en eventueel nadere zoning zal het strandrijden aanzienlijk worden ingeperkt. Als gevolg van de maatregelen zal het rijden met voertuigen in de broedperiode alleen plaatsvinden op die delen van het strand met geen of weinig potentie als broedlocatie voor strandbroeders. Verder inperken van het strandrijden, door een verbod tijdens de broedperiode, heeft naar de mening van de bevoegde gezag partijen dan ook geen meerwaarde.

Onderstaande reacties Z2-D39 en Z2-D40 zijn naast recreatieve activiteiten ook van toepassing op andere activiteiten op de stranden, zoals monitoring- en onderzoeksactiviteiten of strandsuppleties.

Z2-D39: Afzetten strand voor strandbroeders

Indieners stellen dat "het afzetten van stukken strand voor kale grondbroeders als strandplevier en bontbekplevier" belangrijk is om te zorgen dat er voldoende rust is voor deze doelsoorten en spreken hun waardering uit voor het feit dat deze maatregel is opgenomen in de verschillende ontwerpbeheerplannen. Indieners zijn echter van mening dat dit niet voldoende is en stellen dat het van cruciaal belang is dat er voldoende oppervlakte en vroeg genoeg in het jaar stukken strand afgezet worden, zodat deze doelsoorten ook in de vestigingsfase niet verstoord worden. Indieners voegen daaraan toe dat het succes van bovengenoemde maatregelen staat of valt met een goede handhaving en dat communicatie belangrijk is.

De maatregelen in de verschillende beheerplannen van het waddengebied ten behoeve van strandbroeders bestaan uit het (preventief) afsluiten van (potentiële) broedgebieden van strandbroedvogels op delen van de stranden en strandvlaktes van de Waddeneilanden.

Met het (preventief) afsluiten van (potentiële) broedgebieden en eventueel nadere zoning zal het betreden (bijvoorbeeld strandrijden) aanzienlijk worden ingeperkt. Als gevolg van de maatregelen zal het rijden met voertuigen in de broedperiode alleen plaatsvinden op die delen van het strand met geen of weinig potentie als broedlocatie voor strandbroeders.

Met de bovenstaande maatregelen en in lijn met het verzoek van de indieners wordt ingezet op het afzetten van locaties ook waar ze nog niet hebben gebroed. Dit zal in overleg met deskundigen vroeg genoeg gebeuren, wanneer de vogels nog niet zijn gearriveerd om zich te vestigen op een nestlocatie.

Het belang van handhaving en communicatie voor het succes van deze maatregelen wordt onderschreven. Een en ander is uitgewerkt in de paragrafen 8.1 en 8.2 van het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone en bijbehorende achtergronddocumenten waarnaar de indieners bij deze worden verwezen.

Z2-D40: Meer maatregelen bescherming broedlocaties plevieren

Indieners betogen dat met betrekking tot de strandbroeders (zie ontwerpbeheerplan subparagraaf 7.6.1) het halen van het instandhoudingsdoel voor de dwergstern (A195) met de voorgestelde maatregelen heel misschien te halen is. Voor de andere twee soorten, de bontbekplevier (A137) en de strandplevier (A138) worden de doelen met de voorgestelde maatregelen volgens de indieners niet gehaald. Het probleem zit volgens de indieners grotendeels in de verstoring van (potentiele) broedlocaties. Verdergaande maatregelen ter bescherming van die potentiele broedlocaties zijn volgens de indieners niet overwogen. Daarbij zijn de beperkte maatregelen met betrekking tot strandrijden en het markeren van (potentiele) broedlocaties in de ogen van de indieners onvoldoende.

In het kader van het beheerplan wordt ingezet op het (zo nodig preventief) instellen van gesloten gebieden in (potentiele) broedzones bij embryonale duintjes of verstoringvrije zones rond bestaande broedkolonies (zie ook het voorgaande antwoord op Z2-D39). Daarnaast dienen de kansrijke broedlocaties behouden te blijven door hier bij kustsuppleties en strandbeheer meer rekening mee te houden. De gesloten gebieden worden met bebording afgezet, daarnaast wordt hierover informatie verspreid en vindt er handhaving plaats op naleving van de gebiedsverboden. Andere maatregelen zoals het geheel uitrasteren of omheinen zijn niet realistisch en vanuit andere natuurwaarden en landschappelijk gezien niet gewenst. Door middel van monitoring wordt een vinger aan de pols gehouden en kunnen indien nodig alsnog aanvullende maatregelen worden getroffen om de doelstellingen met betrekking tot de strandbroeders te kunnen behalen.

Z2-D41: Evenementen rond broedperioden

Indieners stellen ten aanzien van evenementen, die onder voorwaarden zijn vrijgesteld, dat het beheerplan ervoor moet zorgen dat die niet gehouden kunnen worden rond de broedperioden.

Gezien de voorwaarden die in het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone en de beheerplannen van de eilanden zijn opgenomen ten aanzien van de evenementen, heeft het uitsluiten van evenementen in de broedperiode in de optiek van de bevoegde gezag partijen geen meerwaarde. De voorwaarden moeten immers garanderen dat er geen verstoring optreedt. Het belang van handhaving op de naleving van deze voorwaarden is evident en krijgt de benodigde aandacht.

Z3-D1: Kitesurflocatie Ameland onjuist gelokaliseerd

Indiener stelt dat het kitesurfgebied op het Noordzeestrand in het ter inzage gelegde Natura 2000-ontwerpbeheerplan Ameland (bijlage 6, gebruik nummer 124) onjuist is gelokaliseerd, dan wel beschreven en verzoekt om aanpassing conform artikel 2 van Terreinen van het besluit 'Beleidsregel kitesurfen aan Het Noordzeestrand' van het college van Ameland.

Overeenkomstig de zienswijze is dit aangepast in het beheerplan voor Ameland. Zie het definitieve beheerplan Duinen van Ameland.

2.3 Civiele werken en overige (economische) activiteiten

Z2-D6: Pleidooi uitsluiting nieuwe delfstoffenwinning

Indieners stellen dat in de ontwerpen voor de beheerplannen een duidelijke uitspraak ontbreekt over uitsluiting van nieuwe delfstoffenwinning en beperking van bestaande delfstofwinning. Indieners betogen dat het waddengebied in zijn huidige vorm bestaat dankzij een precair evenwicht tussen de natuurlijke bodemdaling en zeespiegelrijzing en de natuurlijke aanwas van de sedimentatie. Dit evenwicht dreigt verstoord te raken door enerzijds de menselijke activiteiten die extra bodemdaling veroorzaken, zoals de delfstoffenwinning en anderzijds de extra zeespiegelrijzing als gevolg van de – door menselijke activiteiten veroorzaakte – klimaatverandering. Voor het behoud van het waddengebied en de waddennatuur op lange termijn is het dus noodzakelijk om het evenwicht tussen bodemdaling en sedimentatie te borgen.

Een van de doelen van een beheerplan is om vast te stellen welke bestaande activiteiten onder welke randvoorwaarden (hetzij vrijstellingsvoorwaarden ter vervanging van een Nb-wetvergunning, hetzij flankerende mitigerende maatregelen) doorgang kunnen vinden en welke alsnog aan een Nb-wetvergunningsprocedure onderworpen dienen te worden. Voor nieuwe projecten, zoals inderdaad nieuwe delfstofwinningen en/of uitbreidingen van bestaande delfstofwinningen, staat in het (ontwerp)beheerplan dan ook vermeld dat deze een Nb-wetvergunningsprocedure dienen te doorlopen (categorie 3). Ze kunnen niet al op voorhand door het beheerplan worden uitgesloten. Beperken van bestaande activiteiten die toegestaan zijn/of die geen of weinig schadelijke effecten hebben, kan alleen op vrijwillige basis of als de omstandigheden dusdanig zijn gewijzigd dat daar aanleiding toe is.

Z2-D7: Defensieactiviteiten in waddengebied en wijze van regulering

Indieners zijn van mening dat het waddengebied niet de geëigende plaats is voor het uitvoeren van Defensieactiviteiten. Daarnaast stellen de indieners dat het niet duidelijk is waarom bepaalde activiteiten van Defensie wel in de ontwerpen zijn meegenomen en andere activiteiten niet, zoals de schietactiviteiten bij Fort Erfrins en activiteiten van mariniers op de Hors (Texel).

Voor Defensieactiviteiten geldt hetzelfde als voor alle andere, mogelijk tot (significant) negatieve gevolgen leidende huidige activiteiten. Ze zijn, in hun huidige vorm, getoetst in de NEA en op basis daarvan, voor zover nodig geacht, voorzien van mitigerende maatregelen. De enige uitzondering hierop is de activiteit laagvliegen (inclusief schietoefeningen en het gebruik van explosieve bommen vanuit laagvliegende vliegtuigen). Voor die activiteit is het Ministerie van Defensie bezig met de aanvraag van een Nb-wetvergunning en een daarbij behorende Passende Beoordeling. In het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone is aandacht besteed aan de Defensieactiviteiten die in de Noordzeekustzone plaatsvinden (waaronder de door indieners genoemde activiteiten) en zijn de volgende maatregelen opgenomen (activiteit, subparagraaf inclusief de bijbehorende bijlage): schietproeven vanuit schietterrein Petten (subparagraaf 6.3.3), inzet SAR-heli's van de Marine nabij de Razende Bol (subparagraaf 6.4.3), schietactiviteiten vanuit Fort Erfrins, overige watergerelateerde of grondgebonden activiteiten (subparagraaf 6.5.2).

Z2-D9: Schietactiviteiten Defensie

Schietactiviteiten van Defensie bij Fort Erfrins zijn niet meegenomen in het ontwerp beheerplan.

Zie ook de voorgaande beantwoording bij Z2-D7.

Deze schietoefeningen vanuit Fort Erfprins zijn in de voorbereidingsfase van het ontwerpbeheerplan onderzocht. In subparagraaf 6.5.2 en bijlage B4.2.5 van het (ontwerp)beheerplan zijn schietoefeningen vanuit Fort Erfprins beschreven, respectievelijk zijn mitigerende maatregelen opgenomen voor deze activiteit. De mitigerende maatregelen houden samengevat in dat het Ministerie van Defensie bij haar jaarlijkse planning geen schietoefeningen uitvoert in de periode dat gewone en grijze zeehonden afhankelijk zijn van de voor de kust gelegen zandplaat De Razende Bol en dat schietoefeningen worden gestaakt als er groepen vogels passeren. Er zijn door het Ministerie van Defensie regels opgesteld om in bepaalde periodes niet te schieten.

Z2-D36: Voorwaarden zandsuppleties bieden onvoldoende garanties

In het beheerplan is voorgesteld om onder voorwaarden vrijstelling van de vergunningplicht te verlenen voor de suppleties die gepland zijn tijdens de beheerplanperiode (tot en met 2022). Volgens de indieners komen deze voorwaarden weliswaar overeen met de vergunningsvoorschriften zoals die tot nu toe werden gesteld, maar bieden deze onvoldoende garanties dat de resultaten van onderzoek en dergelijke voldoende tot uiting komen bij het uitvoeren van die kust- en strandsuppleties. Volgens de indieners geven de voorwaarden bovendien veel ruimte om – weliswaar gemotiveerd – af te wijken van de eisen die ten behoeve van natuurwaarden worden gesteld. Indieners geven aan op grond van het bovenstaande de voorkeur te geven aan het vergunningplichtig laten blijven van de kust- en strandsuppleties. De voorwaarden zoals gesteld in het ontwerpbeheerplan dienen volgens de indieners daarbij dan als voorwaarden waarmee het bevoegd gezag rekening moet houden bij het verlenen van die vergunningen. In eenvoudige gevallen maakt dat de vergunningverlening ook makkelijker. Administratieve eenvoud is onvoldoende onderbouwing voor het afschaffen van de vergunningplicht.

De reguliere kustsuppleties ten behoeve van het onderhoud van de basiskustlijn zijn in de Natura 2000-(ontwerp)beheerplannen Noordzeekustzone, Waddenzee en de eilandplannen opgenomen in categorie 2: vrijgestelde vergunningplichtige activiteiten met specifieke voorwaarden. In andere (ontwerp)beheerplannen voor Natura 2000-gebieden langs de Nederlandse kust is dit ook het geval. Dit past binnen de methodiek zoals opgenomen in paragraaf 6.1 van het (ontwerp)beheerplan. Bovendien geldt dat met de suppleties de instandhouding van de basiskustlijn en daarmee dus ook de Natura 2000-arealen voor langere tijd gegarandeerd worden en dat deze werkzaamheden noodzakelijk zijn voor het natuurbeheer op lange termijn in de betrokken Natura 2000-gebieden. Opname van de suppleties onder specifieke voorwaarden in het beheerplan is daarom van belang.

De voorwaarden die in de beheerplannen aan de suppleties zijn verbonden garanderen een transparante werkwijze en dat er is en wordt rekening gehouden met resultaten van onderzoek. De resultaten van de onderzoeken voor de NEA zijn verwerkt in de opgenomen voorwaarden. Uit de NEA volgt dat significante negatieve effecten van suppleties dan uitgesloten kunnen worden.

Tenminste drie maanden voorafgaand aan de uitvoeringsperiode worden zowel het bevoegd gezag, gemeenten, de maatschappelijke organisaties en het publiek geïnformeerd over de locatie, wijze van uitvoering, hoeveelheden zand en maatregelen ter voorkoming of beperking van negatieve effecten op de beschermde natuurwaarden.

Rijkswaterstaat moet op verschillende punten aantonen dat er geen negatieve gevolgen optreden. Daarbij gebruikt Rijkswaterstaat de meest recente informatie.

Anders dan de indieners stellen, mag niet worden afgeweken van de eisen uit het beheerplan. Als dat wel gebeurt, herleeft de vergunningplicht. De eisen zijn in sommige gevallen ruim geformuleerd, omdat de uitvoering in enkele gevallen afhangt van de specifieke omstandigheden, zoals het vóórkomen van schelpenbanken van *Ensis* of *Spisula*, 'zilte pionierbegroeiingen', 'embryonale duinen', de samenstelling van het suppletiezand en het vóórkomen van zeehonden en nestplaatsen van broedvogels. In deze gevallen dient Rijkswaterstaat voorafgaand aan de uitvoering aan te tonen dat aan de gestelde eisen wordt voldaan.

Z2-D37: Voorwaarden baggerwerken verduidelijken

De voorwaarden voor baggerwerken uit het beheerplan zijn overgenomen uit het voorwaardenkader Waddenzee voor baggeren. Volgens de indieners moet verduidelijkt worden, dat waar Waddenzee staat in deze voorwaarden Noodzeekustzone moet worden gelezen.

Dit punt is verduidelijkt in de tekst van bijlage B3.3.2 in het definitieve beheerplan Noordzeekustzone, door het aanbrengen van enkele aanpassingen.

Aanpassing definitieve beheerplan:

In bijlage B3.3.2 is bovenaan de opsomming van de voorwaarden toegevoegd dat de voorwaarden ook van toepassing zijn op de Noordzeekustzone. Verder is voorwaarde nummer 1 als volgt aangepast: "*In de Noordzeekustzone mag incidenteel alleen baggersediment worden gebaggerd uit vaargeulen in aansluiting op onderhoudsbaggerwerk in de Waddenzee.*"

Twee specifiek voor de Waddenzee toepasselijke voorwaarden (nummers 5 en 11 in het ontwerpbeheerplan) zijn in deze bijlage geschrapt.

Z2-D38: Voorwaarden baggerwerk koppelen aan TBB en zee-eenden

In de voorwaarden voor baggerwerken ontbreekt volgens de indieners een koppeling van het TBB voor de Noordzeekustzone en eveneens ontbreekt een voorwaarde, dat tot groepen zee-eenden een afstand van 1.500 meter gehouden moet worden.

Baggerwerken zijn niet toegestaan in de zones 1, 2 en 3 van het TBB. Uitzondering zijn – overeenkomstig de tekst van dit Besluit – baggerwerken die vallen onder de noodzakelijke uitvoering van beheer en onderhoud door of in opdracht van de overheid. Dit is vermeld in de hoofdtekst van het beheerplan Noordzeekustzone. De bepalingen op grond van het TBB gelden eigenstandig. Een expliciete opname van die bepalingen in het beheerplan is niet vereist voor hun werking. Voor de volledigheid van het beheerplan is de bepaling die in Z2-D38 wordt genoemd wel opgenomen (als voorwaarde) in bijlage B3.3.2.

Aanpassing definitieve beheerplan:

Toevoegen aan paragraaf 6.3.3, kopje baggerwerken, de volgende tekst: "*Het ministerie van EZ heeft een Toegangbeperkend Besluit ex artikel 20 Nb-wet genomen met betrekking tot de Noordzeekustzone. Baggerwerken zijn niet toegestaan in de zones 1, 2 en 3 van dit Toegangbeperkend Besluit. Uitzondering wordt gemaakt – overeenkomstig de tekst van dit Besluit – voor baggerwerken die vallen onder de noodzakelijke uitvoering van beheer en onderhoud door of in opdracht van de overheid. De huidige ligging van de zones 1, 2 en 3 is aangegeven op kaart 10, 'Maatregelen Noordzeekustzone'.*"

Toevoegen aan bijlage B3.3.2: voorwaarde nummer 13: "*Op grond van het Toegangbeperkend Besluit Noordzeekustzone is het niet toegestaan aanwezige groepen*

vogels (100 exemplaren of meer) te benaderen in de zones 1 van dit Besluit, binnen een afstand van minimaal 1.500 meter in de periode van 1 november tot 1 april."

Z6-D1 en Z7-D1: Effecten schelpenwinning op bodemfauna gering

Indieners brengen naar voren dat in het ontwerpbeheerplan wordt aangegeven dat als gevolg van bodemberoering door sleepnetvisserij, kustsuppleties en schelpenwinning er momenteel geen evenwichtige opbouw is van de zeebodemfauna. Ook wordt gemeld dat door de natuurlijke dynamiek en menselijke activiteiten (visserij, zand- en schelpenwinning en kustsuppleties) bodemverstoring plaats vindt waardoor het bodemleven vooral bestaat uit relatief kort levende soorten en jonge kleine individuen. Indieners merken daarover op dat de effecten van de schelpenwinning in het niet vallen bij die van de overige genoemde activiteiten. Zeer lokaal leidt dit tot verstoring van de bodem. De winning vindt echter plaats in de geulen op een diepte meer dan 5 m -NAP waar van nature sprake is van een zeer hoge dynamiek. Uit de passende beoordeling die is opgesteld voor de schelpenwinning blijkt dat significante effecten van de schelpenwinning op de te beschermen waarden kunnen worden uitgesloten. Op basis van deze gegevens mag volgens indieners dan ook niet de conclusie worden getrokken dat de schelpenwinning er toe heeft geleid dat het bodemleven vooral bestaat uit kort levende soorten en jonge, kleine individuen. Indieners verzoeken om op pagina 2 en 54 van het ontwerpbeheerplan de schelpenwinning niet te noemen als oorzaak van een onevenwichtige opbouw van de zeebodemfauna.

Schelpenwinning is een van de activiteiten met impact op het habitatype 'permanent overstroomde zandbanken' (H1110B). In het (ontwerp)beheerplan is in de cumulatietabel (Bijlage 5) aangegeven dat er in de NEA rekening is gehouden met een klein resteffect voor schelpenwinning. Van de in dit verband door de indieners aangehaalde teksten op pagina 2 en 54 van het ontwerpbeheerplan is het redelijk om vanwege de relatief kleine impact 'schelpenwinning' te schrappen in de samenvatting (pagina 2). Schelpenwinning blijft omwille van de volledigheid wel staan op pagina 54 van het definitieve beheerplan Noordzeekustzone.

Aanpassing definitieve beheerplan:

Schrappen 'schelpenwinning' in de samenvatting op pagina 2 (onder het kopje Herstel natuurlijke leeftijdsopbouw van zeebodemfauna etc.).

Z6-D2 en Z7-D2: Overlap schelpenwinning zone-1 gebied en niet betrokken in het proces.

Indieners geven aan dat in paragraaf 9.4 (pagina 183) is aangegeven dat ten noorden van Schiermonnikoog een zeer geringe overlap bestaat tussen het schelpenwinninggebied en het zone 1-gebied uit het Toegangbeperkend Besluit (TBB) Noordzeekustzone. Hierbij wordt gemeld dat met de sector afspraken zijn gemaakt om in de loop van de beheerplanperiode het winningsgebied iets te verleggen, zodat er geen overlap meer zal zijn. Indieners geven aan dat zij niet worden vertegenwoordigd door een sector en niet betrokken zijn geweest bij hierover gevoerd. Indieners verzoeken om het overleg over het verleggen van het wingebied rechtstreeks met de schelpenwinbedrijven te voeren en dit ook zo in het beheerplan te verwoorden.

Het vigerende TBB legt geen extra beperkingen op aan de schelpenwinning in de zone 1-gebieden. De tekst uit de sociaal-economische paragraaf van het ontwerpbeheerplan over de overlap tussen het schelpenwingebied met het zone 1-gebied boven Schiermonnikoog en het gevoerde proces is inmiddels achterhaald en geschrapt.

Het bevoegd gezag voor de Nb-wet (provincie, ministerie van EZ) zal het overleg met de schelpenwinsector/-bedrijven organiseren in het kader van de procedure voor de Nb-wetvergunning (ten behoeve van winningen). In 2017 is weer een herziening van het TBB voorzien. In dat kader zal een consultatie van de relevante gebruikersgroepen plaatsvinden, waar onder de schelpenwinsector/-bedrijven. Het is niet nodig hiertoe de desbetreffende teksten in het beheerplan aan te passen.

Aanpassing definitieve beheerplan:

In paragraaf 9.4 onder het kopje 'Zand- en schelpenwinning, kustsuppleties en overig onderhoud' schrappen van de twee zinnen over schelpenwinning (regels 6139 t/m 6143 ontwerpbeheerplan) en wijzigen als volgt: "*Er is geen overlap tussen de schelpenwinning en zone 1- gebieden uit het Toegangbeperkend Besluit Noordzeekustzone.*"

3 Uitvoering

3.1 Communicatie

Z1-D8: Betrokkenheid voortgang uitvoering

Indiener verwacht dat ook, behalve de deelnemende partijen van de communicatie-overleggroep (zie het ontwerpbeheerplan in paragraaf 8.1), waddeneilandbesturen op de hoogte worden gehouden van de voortgang van de uitvoering en tijdig op de hoogte worden gesteld van het voornemen tot uitvoeren van beheermaatregelen, daar waar die ook de eilanden, zoals de stranden of de duinen, direct raken.

In de beheerplanperiode zijn er beheeroverleggroepen actief op de eilanden. Hierin worden er tussen vertegenwoordigers van de bevoegde gezag partijen en eilandgemeenten beslissingen genomen over mogelijke maatregelen. Een en ander is beschreven onder het kopje uitvoeringsproces (in paragraaf 8.4 van het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone). In de beheeroverleggroepen op de Waddeneilanden zal worden afgesproken op welke wijze de eilandbesturen worden meegenomen in dit proces.

Z2-D5: Meer aandacht voor draagvlak, bewustwording en gedrag

Indieners stellen dat in het beheerplan te weinig aandacht is uitgegaan naar communicatie gericht op draagvlak, bewustwording en gedragsverandering. Zo stellen de indieners dat een concrete strategie en actieplan volledig ontbreekt (zowel in het Algemene deel als de verschillende ontwerpbeheerplannen). In dat licht vinden de indieners het niet meer dan logisch dat de rol die het programma 'Rust voor Vogels, Ruimte voor Mensen' speelt als het gaat om geleiding, voorlichting en bewustwording, in het beheerplan wordt benoemd. Het programma komt wel terug in het ontwerp voor het beheerplan Waddenzee, maar indieners missen in de beheerplan en in de andere beheerplannen voor het waddengebied de bijdrage van genoemd programma, algemene voorlichting, educatie, communicatie en bewustwording.

Rijkswaterstaat heeft een Communicatieplan Natura 2000 voor het waddengebied opgesteld waarin de strategie en uitgangspunten rondom de communicatie nader zijn benoemd. In het begin van de uitvoeringsperiode kunnen provincies en rijk, samen met andere betrokken instanties, dit verder oppakken en uitwerken. Inderdaad heeft het programma 'Rust voor Vogels, Ruimte voor Mensen' een belangrijke functie. In het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone is dan ook op verschillende plaatsen aangegeven dat wordt aangesloten bij het programma (paragraaf 4.5 en subparagraaf 8.12), in de context van een brede, samenwerkingsgerichte bewustwordings- en communicatiestrategie en gekoppeld aan maatregelen, zoals voor watersport.

3.2 Toezicht en handhaving

Z2-D10: Pleidooi voor adequate handhaving

Indieners stellen dat bij het beoordelen van de effecten van verschillende activiteiten in de ontwerpbeheerplannen wordt uitgegaan van een fictieve situatie doordat als uitgangspunt is gesteld dat alle activiteiten plaatsvinden volgens de regels. Indieners stellen dat er hierdoor geen zekerheid is dat de effecten zo beperkt zijn als wordt aangenomen. Hierdoor ligt er een zware verplichting bij de bevoegde gezag

organen om te zorgen voor een adequate handhaving en wordt tevens de urgentie benadrukt om als één beheerder op te treden.

In samenwerking met alle betrokken handhavingsorganisaties is een Handhavingsplan opgesteld voor de Waddenzee en de Noordzeekustzone tezamen. In dit achtergronddocument bij de beheerplannen, dat tevens ter inzage heeft gelegen, is aandacht besteed aan de aanpak, doelgroepenanalyse, nalevingsstrategie, organisatie van toezicht en handhaving, informatie-uitwisseling, monitoring en evaluatie. In de planperiode van de beheerplannen wordt door de uitvoerende partijen veel belang gehecht aan handhaving en dit zal via jaarlijkse uitvoeringsprogramma's worden aangestuurd. Hierbij wordt overigens de gehele 'keten' betrokken, van voorlichting, geleiding, toezicht tot uiteindelijk repressie.

3.3 Monitoring en evaluatie

Z1-D9: Peilen interesse recreanten bij evaluatie

Indiener vindt dat in de evaluatie van het beheerplan aandacht zou moeten worden besteed aan de mogelijke gevolgen van de beperking van de uitvoering van activiteiten (met name in de vorm van gedragsregels) op de mate van interesse van recreanten voor het gebied en hun belevenis van het gebied.

Het peilen van de mate van interesse van bezoekers van het gebied, waaronder recreanten, is niet voorzien in het Monitoringplan voor de Noordzeekustzone. De afweging door de bevoegde gezag partijen om dit al of niet mee te nemen in de evaluatie kan te zijner tijd in het uitvoeringsproces worden betrokken.

Z2-D9: Tekort schieten aanpak monitoring

Indieners stellen dat de monitoringsparagraaf van de ontwerpbeheerplannen op een aantal punten tekort schiet. Deze punten zijn volgens indieners:

1. De indieners missen een integrale aanpak en afstemming van de monitoring van het gehele waddengebied en stellen dat de monitoring zodanig moet worden opgezet en afgestemd, dat voldaan wordt aan de behoefte om inzicht te hebben in de stand van de natuur in het hele gebied maar ook in de stand van de natuur van de verschillende onderdelen;
2. De indieners missen een concrete beschrijving op welke momenten welke gegevens geleverd moeten worden. Volgens de indieners is zonder die concreetheid niet na te gaan of de monitoring aan de doelen voldoet;
3. De indieners hebben bezwaar tegen de suggestie die in hun optiek gewekt wordt, dat de monitoring slechts ten doel heeft om aan het einde van de beheerplanperiode te kunnen vaststellen of de doelen daadwerkelijk gehaald worden en om te kunnen voldoen aan de Europese informatieverplichtingen. De indieners zijn van mening dat de monitoring ook ten doel moet hebben om gedurende de beheerplanperiode na te gaan of de ontwikkelingen gaan zoals verwacht en – indien dat niet zo is – tussentijds te kunnen bijsturen;
4. Indieners stellen dat de monitoring over verschillende overheden en partijen versnipperd blijft. Op een tweetal punten is volgens de indieners verbetering noodzakelijk:
 - één overheidsorganisatie eindverantwoordelijk te maken voor het totaal van de monitoring in het gehele waddengebied;
 - alle monitoringgegevens binnen zes maanden na afloop van enig jaar openbaar te maken;

5. Indieners stellen dat de monitoring in internationaal perspectief gezien moet worden.

Met betrekking tot punt 1:

De provincies zullen er samen met Rijkswaterstaat voor zorgen dat data integraal beschikbaar komen gedurende de uitvoeringsperiode van het beheerplan. Dit zal nader worden uitgewerkt in de uitvoeringsprogramma's bij de beheerplannen.

Met betrekking tot punt 2:

In paragraaf 8.3 van het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone en in het Monitoringplan Noordzeekustzone (achtergronddocument bij het (ontwerp)beheerplan) wordt daarop ingegaan. Dit kan tijdens de uitvoering nader worden uitgewerkt.

Met betrekking tot punt 3:

Monitoring vindt permanent plaats met een bepaalde frequentie. Zie het Monitoringplan Noordzeekustzone. Evaluatie van de gegevens (beheermaatregelen, mitigerende maatregelen, doelstellingen) vindt in ieder geval plaats tegen het eind van de beheerplanperiode, als opmaat naar de volgende periode. Zoals vermeld in paragraaf 8.3 van het (ontwerp)beheerplan kunnen bevoegde gezag partijen ook tussentijds gedurende de uitvoeringsperiode van het beheerplan voorwaarden of maatregelen bijstellen, mochten monitoringsresultaten daartoe aanleiding geven. Enkele van deze trajecten zijn ook beschreven in het (ontwerp)beheerplan (bijvoorbeeld maatregelen staandwantvisserij).

Met betrekking tot punt 4:

Het rijk en de provincies zijn hiervoor verantwoordelijk in het waddengebied en hebben in hun monitoringsprogramma's aangegeven wanneer de resultaten worden gepubliceerd.

Met betrekking tot punt 5:

De monitoring met betrekking tot de Noordzeekustzone wordt grotendeels gerelateerd aan de internationale context.

4 Zienswijzen andere beheerplannen waddengebied, (ook) van toepassing op Noordzeekustzone

Waddenzee Z2-D1: Zandonttrekking uit vaargeulonderhoud

Indiener geeft aan dat in het ontwerpbeheerplan is opgenomen dat Rijkswaterstaat een besluitvormingstraject in gang heeft gezet over het voortzetten dan wel geheel afbouwen van zandonttrekking uit vaargeulonderhoud (uitkomst voor 2018). Uit correspondentie van Rijkswaterstaat blijkt echter dat het voornemen bestaat om zandwinning, dan wel zandonttrekking al per 1 januari 2018 te beëindigen.

In het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone is de huidige situatie wat betreft de onderhoudsbaggerwerkzaamheden opgenomen en onder voorwaarden vrijgesteld van de Nb-wetvergunningplicht (subparagraaf 7.3.3 en bijlage B3.3.1). Over de mogelijke toekomstige verandering met betrekking tot het, al dan niet geheel, beëindigen van de zandonttrekking vanaf 2018 is een aankondiging gedaan in het ontwerpbeheerplan Noordzeekustzone (in paragraaf 4.4). Rijkswaterstaat heeft inmiddels besloten om per 2018 te starten met de geleidelijke afbouw tot nul van de onttrekking van zand aan de Waddenzee bij vaargeulonderhoud. De stakeholders, waaronder de indiener, zijn of worden nader geïnformeerd over het voornemen de zandonttrekking af te bouwen.

Waddenzee Z2-D2: Voortzetting beleid zandonttrekking

Indiener streeft naar een voortzetting van het huidige baggerbeleid met toegestane onttrekking van zand in de Waddenzee, want:

- Effecten op het Waddenestuarium zijn beperkt in zowel tijd als ruimte;
- Uit de Nadere effectenanalyse blijkt dat beperkte zandonttrekking niet tot belangrijke nadelige gevolgen in de Waddenzee leidt;
- De voorgenomen beëindiging is in strijd met de Structuurvisie Derde Nota Waddenzee (PKB);
- In het ontwerpbeheerplan staat dat 'de uitgangspunten, de afspraken en het afwegingskader van de Structuurvisie Waddenzee ook in het beheerplan onverkort van kracht blijven'.

Indiener verzoekt om de tekst in het beheerplan af te stemmen op de tekst van de Structuurvisie Waddenzee en op te nemen dat het huidige beleid, waarbij het zand dat vrijkomt bij het vaarwegonderhoud tot een hoeveelheid van maximaal 0,5 miljoen m³ per jaar mag worden onttrokken aan de Waddenzee en ter beschikking komt voor de zandhandel wordt voortgezet.

In het (ontwerp)beheerplan is de huidige situatie (2016) wat betreft de onderhoudsbaggerwerkzaamheden opgenomen en onder voorwaarden vrijgesteld van de Nb-wetvergunningplicht (subparagraaf 6.3.3 en bijlage B3.3.1 beheerplan Noordzeekustzone). Of de huidige situatie met betrekking tot zandonttrekking bij vaargeulonderhoud in de toekomst wordt voortgezet, wordt besloten op grond van het landelijke kustbeleid (Derde Kustnota), het Nationaal Waterplan 2016-2021 en de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Besluitvorming hierover vindt dus niet plaats in het kader van dit Natura 2000-beheerplan. Op de aangevoerde argumenten kan in het kader van het Natura 2000-beheerplan dan ook niet verder worden ingegaan.

Aanpassing definitieve beheerplan (n.a.v. zienswijzen Waddenzee Z2-D1 en Z2-D2):

De zin over beleid zandonttrekking in paragraaf 4.4 is gewijzigd. Deze luidt nu: *"Rijkswaterstaat heeft in 2016 een besluitvormingstraject in gang gezet met betrekking tot zandonttrekking bij vaargeulonderhoud in de Waddenzee. Op grond van het landelijk kustbeleid heeft Rijkswaterstaat besloten om deze vorm van onttrekking van zand aan de Waddenzee vanaf 2018 geleidelijk af te bouwen tot nul."*

Waddenzee Z24-D32: Kluut

Indieners stellen dat de kluut onder het instandhoudingsdoelstelling zit. In tegenstelling tot het beheerplan (Noordzeekustzone, zie tabel 5.6) lijkt er dus wel degelijk sprake te zijn van een knelpunt. Het ontwerpbeheerplan ziet volgens indieners in dat geval niet toe op maatregelen om deze achteruitgang te stoppen.

Het aantal kluten (90) ligt inderdaad onder het doelaantal uit het aanwijzingsbesluit Noordzeekustzone (120). Het aantal kluten in de Noordzeekustzone is sterk gerelateerd aan de populatie in de Waddenzee en is relatief laag (het doelaantal in de Noordzeekustzone is ongeveer twee procent van het aantal in de Waddenzee). Er zijn geen aanwijzingen dat er sprake is van onvoldoende kwalitatief goed leefgebied in de Noordzeekustzone. Bovendien zijn in het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone enkele maatregelen (garanderen rust op hoogwatervluchtplaatsen) opgenomen, waarvan de kluut kan meeprofiteren.

Waddenzee Z36-D3: Private visrechten Nationaal Park Schiermonnikoog

Indiener is van mening dat in bijlage B2.1 ten onrechte staat: 'Voor de volledigheid wordt erop gewezen dat binnen het Nationaal Park Schiermonnikoog en mogelijk in een aantal andere gebieden met particulier eigendom en/of beheer, toestemming nodig is van betreffende particulieren eigenaar/beheerder voor het uitoefenen van beroepsmatige visserij-activiteiten'. Volgens indiener is dit niet waar. Visrechten rond Schiermonnikoog zijn nooit overgedragen aan een particuliere beheerder en dat kan ook niet rechtmatig plaatsvinden zonder dat de vissers hiervan op de hoogte zijn. De visrechten zijn dus nog in handen van de Staat en de vissers zijn gerechtigd te vissen. Ook in andere delen van de Waddenzee die in beheer zijn gegeven aan een terrein beherende organisatie (bijvoorbeeld via erfpacht) heeft dit geen invloed op de visrechten. Alleen wanneer een particulier persoon of organisatie eigenaar is van de grond of wanneer deze specifiek de visrechten heeft gepacht (bijvoorbeeld vaste visvakken) is toestemming nodig om er te mogen vissen.

Aanpassing definitieve beheerplan

Aangezien het Natura 2000-beheerplan niet toeziet op vigerende private regelingen van derden is de volgende zin geschrapt in bijlage 2.1 van het beheerplan Noordzeekustzone: *"Voor de volledigheid wordt er op gewezen dat binnen het Nationaal Park Schiermonnikoog toestemming nodig is van de betreffende beheerder (Natuurmonumenten) voor het uitoefenen van beroepsmatige visserij-activiteiten."*

Waddenzee Z18-D2 en Z42-D2: Erecode niet als handhavinginstrument

Indiener verzoekt om de 'Erecode voor Wadliefhebbers' in het beheerplan te noemen als voorlichtingsinstrument en als geleiding voor de vaarrecreant en deze code verder af te schermen van verdergaande handhavingmaatregelen.

In de (ontwerp)beheerplannen Waddenzee en Noordzeekustzone liggen voorlichting en communicatie aan de basis van de gehele 'keten' van voorlichting, geleiding, toezicht tot uiteindelijk repressie. Preventie en eigen verantwoordelijkheid van de gebruikers en van belangenorganisaties staat voorop bij de strategie van toezicht en

handhaving. In het kader van preventief toezicht zal – in de geest ook van het 'Actieplan Vaarrecreatie Waddenzee' – nauw worden samengewerkt met belangenorganisaties en zullen afspraken worden gemaakt voor de praktijk.

Een en ander is beschreven in paragraaf 9.2 (Waddenzee) en 8.2 (Noordzeekustzone) van de (ontwerp)beheerplannen. De erecode en het Actieplan Vaarrecreatie Waddenzee zijn ook opgenomen in de context van de communicatie-paragrafen van beide (ontwerp)beheerplannen (respectievelijk de paragrafen 9.1 en 8.1). In bijlage 7 van het (ontwerp)beheerplan Noordzeekustzone is weergegeven welke juridische grondslagen bestaan voor repressieve handhaving. Inderdaad is een deel van de erecode niet juridisch afdwingbaar door deze regelgeving en wordt het dat ook niet door opneming in het beheerplan.

Duinen van Ameland Z1-D1: Voertuigen op Groene Strand

Indiener is het er niet mee eens dat op het Groene Strand niet met voertuigen gereden mag worden boven de hoogwaterlijn, ter bescherming van vogels. Volgens indiener zijn er nog enkele honderden meters ten noorden van het Groene strand tot aan de hoogwaterlijn. Indiener vindt het hierom niet nodig om de afsluiting te laten gelden vanaf de hoogwaterlijn, omdat dit betekent dat er op deze plek helemaal niet meer op het strand gereden kan worden. Indiener verwijst naar ditzelfde voornemen in de andere Waddenbeheerplannen en geeft aan het hier niet mee eens te zijn.

Voor het Groene strand op Ameland geldt in de huidige situatie al een afsluiting van het gebied voor voertuigen. De bestaande rijroute tussen strandpaal 5 en 7 onder aan de duinvoet blijft beschikbaar. Voor het Groene strand is er daarom geen verandering t.o.v. de huidige situatie waarin tot de duinvoet gereden kan worden. De afsluiting vanaf de hoogwaterlijn tot aan de duinvoet geldt alleen voor de Hon ten oosten van strandpaal 23. Door deze maatregelen kan er op het strand worden gereden én worden de Natura 2000 doelen gehaald.

Voor de algemene lijn met betrekking tot afsluitingen van (delen van) stranden worden de indieners verwezen naar het antwoord op zienswijze Z2-D39 (paragraaf 2.2 in deze Nota van Antwoord).

Duinen van Ameland Z3-D7: Monitoring embryonale duinen

Indiener meldt dat op pagina 170 van het ontwerpbeheerplan Ameland wordt geconstateerd dat de volgende activiteiten een mogelijk significant effect op de embryonale duinen hebben: nr. 133 Oerdriften, nr. 239 Strandrijden en nr. 241 Crossen. Er worden (zeer) beperkt mitigerende maatregelen voorgesteld. Het lijkt wenselijk om te monitoren of deze maatregelen die enkel bestaan uit het verleggen van de rijroutes op een beperkt gedeelte van het strand wel het gewenste resultaat hebben of dat er meer nodig is om de kans op significant negatieve effecten uit te sluiten.

Voor de algemene lijn met betrekking tot afsluitingen van (delen van) stranden wordt de indiener verwezen naar het antwoord op zienswijze Z2-D39 (paragraaf 2.2 in deze Nota van Antwoord).

De gewenste monitoring wordt uitgevoerd. De 'embryonale duinen', strandbroeders en het gebruik zullen jaarlijks worden gemonitord. Aan de hand daarvan wordt jaarlijks bepaald of delen moeten worden afgezet, routes moeten worden verlegd of aanvullende maatregelen nodig zijn. Afspraken hierover worden gemaakt in de beheeroverleggroepen per eiland.

Deel C – Ambtshalve wijzigingen

5 Overzicht ambtshalve tekstwijzigingen beheerplan

Hoofdstuk/ (sub)paragraaf beheerplan	Titel betreffende kop beheerplan, uitleg aanpassing, letterlijke tekstwijziging
Paragraaf 1.3	<p>Functie beheerplan, Wettelijke context</p> <p>Toegevoegd: <i>"De Nb-wet zal in 2017 samen met de Flora- en faunawet en de Boswet opgaan in de nieuwe Wet natuurbescherming (Stb. 2016, 34). Hiermee verandert nagenoeg niets aan de bescherming van Natura 2000-gebieden en de verplichting om een beheerplan op te stellen. Met overgangsrecht is geregeld dat het beheerplan dat op grond van de Nb-wet is vastgesteld gezien moet worden als beheerplan onder de Wet natuurbescherming, zodra deze nieuwe wet in werking is getreden."</i></p>
Paragraaf 4.3	<p>Visserij op diverse vissoorten</p> <p>De omschrijving van boomkorvisserij (regel 1114 -1117 ontwerpbeheerplan) is gewijzigd als volgt: <i>"De boomkorvisserij is de meest voorkomende vorm van visserij in de zuidelijke Noordzee, inclusief de kustzone. De traditionele boomkor is grotendeels vervangen door een vleugeltuig. De breedte van het tuig is circa (2x) 10 meter. De traditionele wekkerkettingen zijn grotendeels vervangen door het pulstuig. In de kustzone mogen alleen Eurokotters (schepen met een motorvermogen van maximaal 221 kW) vissen, met twee minder brede tuigen dan hierboven genoemd."</i></p>
Paragraaf 4.4	<p>Olie- en gasproductie</p> <p>Toegevoegd: <i>"Er zijn vergunningen verleend voor twee proefboringen (vergunde periode is 2017-2020). De eerste beoogde proefboring vindt plaats in de Noordzeekustzone op ruim 5 kilometer uit de kust van Schiermonnikoog. Een eventuele tweede proefboring vindt plaats op ruim 7 kilometer uit de kust van Schiermonnikoog en ligt net buiten de Noordzeekustzone. Het gaat om proefboringen in opeenvolgende winters. Voor een eventuele toekomstige gaswinning is een nieuwe besluitvormingsprocedure nodig. Bron in voetnoot: Tweede Kamerbrief van de minister van Economische Zaken, Kamerstuk 29684 nr. 141, d.d. 6 juni 2016."</i></p>
Hoofdstuk 6, diverse plaatsen	<p>Aanpassingen met betrekking tot het Toegangbeperkend Besluit (TBB) Noordzeekustzone</p> <p>In paragraaf 6.1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voetnoot 18, aangepaste zin: <i>"Het Toegangbeperkend Besluit Noordzeekustzone (geldig van 1 januari 2016 tot 1 januari 2018) wordt waarschijnlijk via een nieuw besluit in aangepaste vorm voortgezet (bijvoorbeeld qua ligging en/of fasering van zones)."</i> <p>Subparagraaf 6.3.3 en bijlagen B3.3.1 en B3.3.2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • B3.3.1, Reguliere kustsuppleties basiskustlijn (onderhoud), overeenkomstig het TBB zijn geschrapt: voorwaarde nummer 17 ontwerpbeheerplan: <i>"Voor de zones 1 noordwaarts van Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog geldt een doorvaartverbod in de periode 1 november tot 1 april."</i> en voorwaarde nummer 19 ontwerpbeheerplan: <i>"De zone 1 ter hoogte van Bergen is</i>

	<p><i>jaarrond open voor zandsuppletievaartuigen, mits met instemming van het bevoegd gezag een variabele corridor wordt ingesteld."</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 6.3.3, Baggerwerken (onderhoud), toegevoegd: <i>"Het ministerie van EZ heeft een Toegangbeperkend Besluit ex artikel 20 Nb-wet genomen met betrekking tot de Noordzeekustzone. Baggerwerken zijn niet toegestaan in de zones 1, 2 en 3 van dit Besluit. Uitzondering wordt gemaakt – overeenkomstig de tekst van dit Besluit – voor baggerwerken die vallen onder de noodzakelijke uitvoering van beheer en onderhoud door of in opdracht van de overheid. De huidige ligging van de zones 1, 2 en 3 is aangegeven op kaart 10, 'Maatregelen Noordzeekustzone'."</i> • B3.3.2, Baggerwerken (onderhoud), toegevoegd: <i>voorwaarde nummer 13: "Op grond van het Toegangbeperkend Besluit Noordzeekustzone is het niet toegestaan aanwezige groepen vogels (100 exemplaren of meer) te benaderen in de zones 1 van dit Besluit, binnen een afstand van minimaal 1.500 meter in de periode van 1 november tot 1 april."</i> • 6.3.3, Onderhoud kabels en leidingen, aangepaste tekst: <i>"...en bij voorkeur in de periode van 1 april tot 1 november, behoudens bij een calamiteit dan wel in andere gevallen van dringende noodzaak."</i> <p>Subparagraaf 6.4.1: Boomkorvisserij met wekkerkettingen De derde alinea met bijbehorende voetnoot 22 is deels aangepast, als volgt: <i>"De boomkorvisserij met wekkerkettingen is reeds sterk afgebouwd. Met ingang van januari 2016 is deze visserij nog slechts op zeer minimaal niveau toegestaan in de Noordzeekustzone, buiten de zones 1, 2 en 3 van het Toegangbeperkend Besluit Noordzeekustzone en mits vergund op grond van de Nb-wet."</i> Voetnoot 22: <i>"Naar aanleiding van de uitkomsten van een nieuw Vibeg-akkoord vindt nadere besluitvorming plaats over de eventuele beëindiging van de boomkorvisserij met wekkerkettingen in de Noordzeekustzone."</i></p> <p>Subparagraaf 6.5.1 en bijlage B4.1.1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6.5.1, Recreatievaart, aangepaste tekst: <i>"Hierin is voor scheepvaart (doorvaart, waaronder recreatievaart, inclusief ankeren) bepaald dat het niet is toegestaan aanwezige groepen vogels (100 exemplaren of meer) te benaderen in de zones 1 van dit Besluit, binnen een afstand van minimaal 1.500 meter in de periode van 1 november tot 1 april. Voor verdere details wordt verwezen naar bijlage B4.1.1."</i> • B4.1.1, aangepaste tekst: <i>"Op grond van dit Toegangbeperkend Besluit Noordzeekustzone geldt voor doorvaart en ankeren:</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Toegestaan in de periode van 1 april tot 1 november;</i> ○ <i>Toegestaan in de periode van 1 november tot 1 april, mits aanwezige groepen vogels (100 exemplaren of meer) niet worden benaderd tot een afstand van minimaal 1500 meter;</i> ○ <i>Toegestaan zonder verstoringsafstand in de delen van zone 1 welke betonde of te betonnen scheepvaartroutes betreffen en in het zone 1-gebied boven Rottumeroog en Rottumerplaat daar waar deze zone overlapt met het</i>
--	--

	<p style="text-align: center;"><i>verdragsgebied Eems-Dollard.</i>"</p> <ul style="list-style-type: none"> • B4.2.1, geschrappt: "Het zone 1-gebied voor Petten wordt specifiek worden gemonitord op de aanwezigheid van zee-eenden en de eventuele verstoring door vaarbewegingen. Deze maatregel is bedoeld om vinger aan de pols te kunnen houden vanwege de jaarrond openstelling (voor alleen doorvaart) van deze zone 1." <p>Subparagraaf 6.5.2 en bijlage B4.2.1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6.5.2, Scheepvaart, aangepaste tekst: "Het ministerie van EZ heeft een Toegangsbeperkingsbesluit ex artikel 20 Nb-wet genomen met betrekking tot de Noordzeekustzone. Hierin is voor scheepvaart (doorvaart, inclusief ankeren) bepaald dat het niet is toegestaan aanwezige groepen vogels (100 exemplaren of meer) te benaderen in de zones 1 van dit Besluit, binnen een afstand van minimaal 1.500 meter in de periode van 1 november tot 1 april. Voor verdere details wordt verwezen naar bijlage B4.2.1." • B4.2.1, aangepaste tekst: "Op grond van dit Besluit geldt voor doorvaart en ankeren: <ul style="list-style-type: none"> ○ Toegestaan in de periode van 1 april tot 1 november; ○ Toegestaan in de periode van 1 november tot 1 april, mits aanwezige groepen vogels (100 exemplaren of meer) niet worden benaderd tot een afstand van minimaal 1500 meter; ○ Toegestaan zonder verstoringafstand in de delen van zone 1 welke betonde of te betonnen scheepvaartroutes betreffen en in het zone 1-gebied boven Rottumeroog en Rottumerplaat daar waar deze zone overlapt met het verdragsgebied Eems-Dollard." • B4.2.1, geschrappt: "Het zone 1-gebied voor Petten wordt specifiek worden gemonitord op de aanwezigheid van zee-eenden en de eventuele verstoring door vaarbewegingen. Deze maatregel is bedoeld om vinger aan de pols te kunnen houden vanwege de jaarrond openstelling (voor alleen doorvaart) van deze zone 1."
<p>Paragraaf 6.1</p>	<p>Methodiek, Vrijstelling van vergunningplicht in het beheerplan of niet?</p> <p>Toegevoegd aan tekstkader Toelichting vrijstelling vergunningplicht en naleven voorwaarden:</p> <p><i>"De vrijstelling van vergunningplicht geldt niet voor de stikstofeffecten van deze activiteiten. Stikstofeffecten worden gereguleerd binnen het kader van de PAS. Het kan betekenen dat voor het stikstofeffect een melding moet worden gedaan of een vergunning Nb-wet nodig is, ter beoordeling van het bevoegd gezag Nb-wet."</i></p>
<p>Subparagraaf 6.6.2</p>	<p>Stikstofdepositie (PAS), Noordzeekustzone</p> <p>De laatste alinea is iets aangepast en luidt als volgt:</p> <p><i>"Voor diverse huidige activiteiten en voor toekomstige plannen en projecten is de uitstoot van stikstof één van de toetsingscriteria voor vergunningverlening door het bevoegd gezag in het kader van de Nb-wet. De beoordeling daarvan vindt weliswaar plaats buiten dit beheerplan, maar het beheerplan fungeert wel mede als toetsingskader, naast de via het PAS (met name AERIUS Monitor) beschikbare inzichten. Er dient rekening te worden gehouden met periodieke actualisatie/aanpassing van de gebiedsanalyses en het PAS-programma."</i></p>

Hoofdstuk 10	Literatuurlijst / bronnen Lit. 11, document PAS-gebiedsanalyse Noordzeekustzone: "Januari 2015" gewijzigd in "Mei 2015" Lit. 41, gewijzigd in: <i>"Ministerie van Economische Zaken (2016). Toegangbeperkend Besluit Noordzeekustzone zones I t/m III. Besluit van 19 januari 2016, kenmerk 15181243."</i> Vanaf Lit. 83 (inclusief de subtitel boven Lit. 83): Schrappen "ontwerp" voor ontwerpbeheerplan(nen) en aanpassen van het jaartal "2015" in "2016".
Bijlage B3.3.1	Voorwaarden reguliere kustsuppleties Voorwaarde D22 in het beheerplan is aangepast (gemeente toegevoegd) en luidt nu: <i>"Gelijktijdig met de melding aan het bevoegd gezag volgens artikel 20 informeert Rijkswaterstaat de betrokken gemeente en doet publieke mededeling van de voorgenomen suppletie. Hierbij geeft Rijkswaterstaat ook aan op welke wijze de gegevens als vermeld in de artikelen 20 en 21 beschikbaar worden gesteld aan het publiek."</i>